

Sosiaali- ja terveysasemapalvelujen palveluverkko

Tässä osiossa voit arvioida sosiaali- ja terveysasemapalveluiden nykytilaa ja vaihtoehtoja 1 ja 2. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Sote-asemapalveluihin sisältyvät avosairaanhoidon vastaanotot, kuntoutus, mielenterveys- ja päihdepalvelut, sekä aikuisten sosiaalipalvelut.

Sosiaali- ja terveysasemapalvelujen nykytila

Millaisia vaikutuksia sote-asemapalvelujen nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta. Miten nykytila vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin?

Nykytilassa on käytännössä jo viety vietävissä olevat palvelut pois paikkakunnalta. Sotekeskuksen poistamisen myötä poistuisivat loputkin palvelut. Kivijärvi on sairastavuudessa ja työkyvyttömyydessä maakunnan toiseksi huonoimmassa asemassa. Käytettävissä olevat tulot ovat maakunnan pienimmät.

Jo nykytilassa on painottunut erikoissairaanhoidon palvelut, vaikka ennaltaehkäisy tehdään perusterveydenhuollossa. Paikkakunnalta ei ole joukkoliikenneyhteyksiä ja erityisryhmien on haasteellista yrittää tavoittaa ulkopaikkakuntalaisia palveluta. Palvelujen katkonaisuus on luonut tyytymättömyyttä palveluihin esim. ollessa epä tietoisuutta laboratoripalveluista.

Tämä on vaikuttanut siihen, että palveluiden saatavuus on ollut vaihtelevaa eri aikoina. Tämä lisää turvattomuutta, kun ei ole tiedossa, mistä palvelut ovat kulloinkin saatavilla. Tämä jo itsessään vaikuttaa asiakkaiden yhdenvertaisuuteen. Lisäksi ongelmana on ollut KELA-taksien saatavuusongelmat, joka on estänyt joko palveluun pääsyn tai jatkohoitoon pääsyn ajallaan. Kivijärvellä on vain kolme taksia.

Ambulanssin saatavuus aikarajoissa on ollut haasteellista, vaikka Kivijärvi on keskellä pohjoista toiminta-alueita. Ambulanssin sijoituspaikan siirtäminen Kivijärvelle olisi perusteltua kumulatiivisten heikennysten estämiseksi muidenkin sote-palvelujen heiketessä paikkakunnalla, kun taas muilla alueilla palvelut säilyvät.

Ikääntyvien määrän kasvu edellyttää paikkakunnan sote-palvelujen säilymistä lähipalveluna omassa toimipisteessään, jossa miehityksenä olisi vähintään sairaanhoitaja ja määräajoin vieraileva lääkäri.

Miten sote-asemapalvelujen nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Soteasemien palvelujen olemassaolo tai niiden puuttuminen vaikuttavat suoraan alueen elinvoimaisuuteen. Sote on suuri työnantaja ja siten jo vaikuttaa eri alueiden työllisyystilanteeseen. Pahimmillaan sotepalveluiden puuttuminen kunnasta voi vaikuttaa olemassa olevien tai tuloa harkitsevien yritysten sijoittumiseen kuntaan. Tällä on suora vaikutus aluetalouteen ja työntekijöiden hakeutumiseen alueen yritysten palvelukseen.

Miten arvioit sote-asemapalvelujen nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Hyvinvointialueen edeltäjä ei koskaan pystynyt optimoimaan tuotantotalouttaan annettuihin raharesursseihin. Sote-uudistuksen yksi tärkeimpiä johtajatuksia oli perusterveydenhuollon palveluiden parantamisesta syntyvät säästöt erikoissairaanhoidossa. Lyhyellä tähtämellä tähän ei olla pääsemässä, joka tulee vaikuttamaan erikoissairaanhoidon tarpeen lisääntymiseen ja siten kulujen nopeaan lisääntymiseen koko järjestelmässä.

Yksilöiden tasolla tämä voi näkyä myös yleisterveyden romahtamisena, mikä johtaa lisääntyviin raskaampien palveluiden käyttämiseen. Jo nyt on tiedossa, että palveluiden etääntyminen ja asiakastuntemisen tason romahtaminen on johtanut hoidon viivästymisiin, hoitovirheisiin ja jopa ennenaikaisiin kuolemiin. Terveystieteiden perusyksikkö on asiakkaan ja lääkärin kohtaaminen ensi vaiheessa ja mikäli tähän ei päästä, on systeemissä valuvika.

Miten sote-asemapalvelujen nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Epävarmuus vaikuttaa negatiivisesti henkilöstön työviihtyvyyteen ja vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen. Selkeä ja pitempiaikainen ratkaisu palveluverkosta voisi vaikuttaa jopa työntekijöiden saatavuuteen. Hyvinvointialueen on tärkeää luoda itsestään kuva osaavana työnantajana.

Millaisia ympäristövaikutuksia sote-asemapalvelujen nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehitystä.

Ympäristön kannalta ei ole järkevää ajattaa kymmeniä asiakkaita palveluiden ääreen, kun yhden työntekijän siirtäminen voisi vähentää asiakkaiden tarvetta liikkumiseen. Hyvinvointialueiden talouteen kuuluvana pitäisi olla käytettävyys/vastuu myös KELA-kyydeistä ja niiden rahoituksesta, mikä voisi vaikuttaa ajatteluun kivijalkapalveluiden kannattavuudesta. Nyt asiakkaat maksavat etääntyneiden ja keskittyneiden palveluiden jakelukustannukset, mikä varsinkin matalan tulotason alueilla johtaa siihen, ettei ole varaa käyttää palveluita. Yhteiskunnalliset kulut tästä maksaa erikoissairaanhoidon sairauksien edetessä vaikeampiin muotoihinsa. Kaikki suuri alkaa pienestä.

Millaisia vaikutuksia sote-asemapalvelujen nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen.

Palveluiden keskittyminen on merkittävää kuntatalouden kannalta, koska se keskittää myös työvoimaa ja siten kunnan ansioverotulojen kohdentumista alueellisesti epätasa-arvoisesti. Lisäksi asukkaat, mutta myös yritykset hakeutuvat alueille, joissa palvelut ovat kunnossa. Sotepalveluilla on suuri vaikutus alueen/kunnan elinvoimaisuuteen.

Sosiaali- ja terveysasemapalvelujen vaihtoehto 1

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- o Merkittävän myönteinen

AKK JH

- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 1 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Ikääntyvien määrän kasvu edellyttää paikkakunnan sote-palvelujen säilymistä lähipalveluna omassa toimipisteessään. Etäpalvelut eivät ole läheskään kaikkien saavutettavissa. Asiakasryhmissä on henkilöitä, joiden taidot eivät riitä ainakaan tällä hetkellä sekavien sähköisten palveluiden käyttämiseen. Suurimmassa vaarassa ovat ikääntyneet ja alle 25-vuotiaat, joista kummastakin noin 15 % ei pysty palveluita käyttämään joko puutteellisten kykyjen tai tarvittavien laitteiden puuttuessa. Maksuhäiriöiset eivät esimerkiksi saa puhelinliittymää ja siihen liittyviä palveluita. Kaikilla ei ole myöskään pankkitunnuksia käytettäväksi ensirekisteröintiin.

Vaikutukset kohdistuvat erityisesti matalan tulotason asiakkaisiin. Varsinkin vuodepaikkojen ja vanhusten palveluasumisen mahdollinen etäntyminen vaikuttaa omaisten mahdollisuuteen olla yhteydessä ja jopa avustaa hoidossa. Syrjäseuduilla ei ole julkisia kuljetuspalveluita kuntien välillä, ei edes kaikkien kuntien sisällä. Lisäksi ongelman muodostaa nykyiset langattomat verkot, jotka saattavat jopa keskusta-alueilla olla niin huonot, ettei etäyhteys toimi tai ole katkeilematon. Syrjemässä tämä ongelma vain pahenee. Myöskään valokuitu ei palvele kuin vain osaa väestöstä, palvelun keskittyessä keskusta-alueisiin ja suurimpiin kyliin.

Viittaus Kinnulan sote-asemaan on harhaanjohtava, koska teoria ja käytäntö eivät kohtaa: Kinnula on lähin sote-asema, mutta Kivijärvi on ehdotuksessa osoitettu Saarijärven sote-asemalle. Julkisen liikenteen yhteydet Kinnulaan eivät ole sellaiset, että ne olisivat reaalisesti käytettävissä.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin;

ALZ JHT

elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Ei yhtäläistä vaikutusta koko alueeseen, mutta vaikutukset kohdentuisivat eri lailla eri alueisiin. Toisaalla elinvoimaisuus voi lisääntyä, kun toisilla alueilla se heikkenee. Asiaa ei siis voi käsitellä koko alueen vaan alueiden välisinä vaikutuksina.

Yhdenvertaisuuslaissa asumispaikka on ns. muu syrjimisperuste, mikä perustaa hyvinvointialueen viranomaistoiminnalle erityisen haasteen olla käyttämättä esim. paikkakunnan vähäistä asukasmäärää perusteena eriarvoistaa palveluja suhteessa isompien paikkakuntien palvelutarjontaan. Yhdenvertaisuus on perustuslain sisältämä perusoikeus, jota sovelletaan nykyään suoraan lainkäytön perusteena ja johon vedotaan kirjelmöittäessä lainvalvojille. Perustuslain mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on tarkoin noudatettava lakia eikä perusoikeutta voida alueellisesti vesittää.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 1 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 1 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Se, ettei Kivijärvellä olisi sote-asemaa/toimipistettä on monin tavoin epärationaalista, koska sote-toimipisteessä tulisi olla sairaanhoitajan vastaanotto, jossa lääkäri voisi vieraila viikoittain. Näin hoituisivat pienet vaivat, joihin ei tarvita lääkäreitä. Esimerkiksi tikkienpoisto, rokotukset, injektiot, korvahuuhtelut, haavanhoito, sairaanhoitajan kirjoittama sairaslomatoimisto, joita ei ole rationaalista lähteä hakemaan Karstulasta 40 km päästä eikä etenkään tukossa olevalta Saarijärveltä 65 km päästä. Sairaanhoitajan vastaanottoon tulisi kuulua ilmaisjakelun tilaukset, apuvälineet, diabeetikkojen tarvikkeet ym. Etävastaanottoja ja reseptejä voisi hoitaa etäyhteyksin. Myös puhelinpalvelut ovat tukossa ja uhkana on ensihoidon ruuhkautuminen.

Kivijärvellä on hyvin saatavilla hoitohenkilökuntaa. Sen sijaan julkisia joukkoliikenneyhteyksiä ei ole. Sote-palvelujen säilyminen paikkakunnalla mahdollistaisi laboratoriopalvelujen tarjoamisen lähipalveluna sekä kotisairaanhoidon kehittämisen. Lisäksi olisi mahdollista antaa terveysneuvontaa eritoten erityisryhmille.

Sote-aseman puuttuessa kustannuksia siirtyy lyhyellä tähtämellä asiakkaille ja KELALLE sekä pitemmällä aikavälillä lisäksi erikoissairaanhoidolle.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Kivijärvellä on hyvin saatavissa hoitohenkilöstöä paikkakunnan sote-pisteen palvelukseen. Työn ollessa paikkakunnalla se motivoi olemaan työmarkkinoilla vaihtoehtona toisen paikkakunnan työpaikan aiheuttamalle passivoitumiselle työmarkkinoilla. Kivijärvellä on laaja tarjonta tyhjillään olevia toimitiloja, joissa on, mistä valita sopivat toimitilat.

Millaiset ympäristövaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 1 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Lisääntyvän asiakkaiden liikkumisen vaikutukset ympäristöön ovat kielteiset. Nykyisissä toimitiloissa on pidettävä joka tapauksessa lämmöt päällä, joten kiinteistöjen käyttämättömyydestä ei saavuteta ympäristösäästöjä.

Kivijärven sote-aseman tulee olla jo ympäristösyistä yhteydessä lähimpään korvaavaan sote-asemaan eli Karstulaan (40 km) eikä Saarijärvelle (65 km).

Millaiset seutuvaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Ale JHT

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 1 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa mieltä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Toiminnot ja ihmiset keskittyvät myös seutujen sisällä palvelujen tuntumaan eikä luo asiakaslähtöistä palveluverkkoa vähäväkisiin kuntiin joukkoliikennepalvelujen puutteessa. Uhkana siten on, että sote-palvelujen vetäytyminen keskuksiin tyhjentää maaseudun asukkaistaan, mikä on myös huoltovarmuuskysymys pitemmällä tähtäimellä esim. evakuoitumahdollisuuksien tarjoamisessa.

Sosiaali- ja terveysasemapalvelujen vaihtoehto 2

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 2 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit mieltä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät alueellisesti verrattuna vaihtoehtoon 1 eikä Kivijärven suhteellinen asema ainakaan parane vaihtoehto 1 nähden. Se, mitä edellä on lausuttu vaihtoehto 1:stä on uudistettavissa vaihtoehto 2:ssa.

Vaikutukset kohdistuvat erityisesti matalan tulotason ihmisiin. Varsinkin vuodepaikkojen ja vanhusten palveluasumisen mahdollinen etäännyminen vaikuttaa omaisten mahdollisuuteen olla yhteydessä ja jopa avustaa hoidossa. Syrjäseuduilla ei ole julkisia kuljetuspalveluita kuntien välillä, ei edes kaikkien kuntien sisällä.

Etäpalvelut eivät ole läheskään kaikkien saavutettavissa. Asiakasryhmissä on henkilöitä, joiden taidot eivät riitä ainakin tällä hetkellä sekavien sähköisten palveluiden käyttämiseen. Suurimmassa vaarassa ovat ikääntyneet ja alle 25-vuotiaat, joista kummastakin noin 15 % ei pysty palveluita käyttämään joko puutteellisten kykyjen tai tarvittavien laitteiden puuttuessa. Maksuhäiriöiset eivät esimerkiksi saa puhelinliittymää ja siihen liittyviä palveluita. Kaikilla ei ole myöskään pankkitunnuksia käytettäväksi ensirekisteröintiin.

Vielä vuosi hyvinvointialueen alkamisen jälkeen palvelut eivät ole edes saatavilla kaikilla alueilla tasapuolisesti. Tätä voidaan pitää suurimpana ongelmana tasa-arvoisuuden kannalta ja varsinkin, jos kivijalkapalveluita etäännytetään.

Lisäksi ongelman muodostaa nykyiset langattomat verkot, jotka saattavat jopa keskusta-alueilla olla niin huonot, ettei etäyhteys toimi tai ole katkeilematon. Syrjemässä tämä ongelma vain pahenee. Myöskään valokuitu ei palvele kuin vain osaa väestöstä, palvelun keskittyessä keskusta-alueisiin ja suurimpiin kyliin.

Ikääntyvien määrän kasvu edellyttää paikkakunnan sote-palvelujen säilymistä lähipalveluna omassa toimipisteessään.

Viittaus Kinnulan sote-asemaan on harhaanjohtava, koska teoria ja käytäntö eivät kohtaa: Kinnula on lähin sote-asema, mutta Kivijärvi on ehdotuksessa osoitettu Saarijärven sote-asemalle. Julkisen liikenteen yhteydet Kinnulaan eivät ole sellaiset, että ne olisivat reaalisesti käytettävissä.

Mikäli Kivijärven sote-asema poistuu, tulee korvaavana sote-aseman olla lähin mahdollinen eli Karstula.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät alueellisesti verrattuna vaihtoehtoon 1

Ei vaikutusta koko alueeseen, mutta vaikutukset kohdentuisivat eri lailla eri alueisiin. Toisaalla elinvoimaisuus voi lisääntyä, kun toisilla alueilla se heikkenee. Asiaa ei siis voi käsitellä koko alueen vaan alueiden välisinä vaikutuksina.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 2 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 2 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät hyvinvointialueella verrattuna vaihtoehtoon 1

Kustannuksia siirtyy lyhyellä tähtämellä asiakkaille ja KELAlle ja pitkällä aikavälillä lisäksi erikoissairaanhoidolle.

Millaiset vaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät hyvinvointialueella henkilöstöön verrattuna vaihtoehtoon 1

Työpaikan etäännyminen on aina negatiivinen vaikutukseltaan ja voi johtaa työttömyyteen. Ei voida olettaa, että kaikilla olisi mahdollisuus siirtyä uuteen paikkaan töihin.

Millaiset ympäristövaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 2 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät hyvinvointialueella ympäristöön verrattuna vaihtoehtoon 1

Lisääntyvän asiakkaiden liikkumisen vaikutukset ympäristöön ovat kielteiset. Olipa kiinteistöillä vuokratyöntekijöitä tai ei, on ne pidettävä lämmityksessä eikä ympäristöhyötyjä saavuteta.

ALZ JHT

Millaiset seutuvaikutukset sote-asemapalvelujen vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 2 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Vaihtoehdossa 2 kaikki vaikutukset vain lisääntyvät hyvinvointialueella ympäristöön verrattuna vaihtoehtoon 1

Kielteiset vaikutukset perusteltu jo pitkälti aikaisemmissa vastauksissa. Eriarvoisuuden lisääntyminen on ilmeistä ja vaikuttaa selvästi enemmän maaseutumaisilla alueilla.

Alueellisen osastotoiminnan palveluverkko

Tässä osiossa voit arvioida alueellisen osastotoiminnan nykytilaa ja vaihtoehtoja 1 ja 2. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Alueellinen osastotoiminta tuottaa perusterveydenhuollon sairaalahoitoa ja kuntoutusta. Alueellisen osastotoiminnan potilasryhmiä ovat mm. verenkiertoelinten sairaudet, infektiot, muistisairaudet, kasvaimet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä psykiatriset sairaudet ja päihdeongelmat.

Kunta, jolla ei ole ollut osastotoimintaa, joutuu keskimäärin entistäkin eriytyneempään asemaan osastotoiminnan etäännyessä edelleen. Vaihtoehdoissa 1 ja erityisesti 2 etäännyvä osastotoiminta johtaa varsinkin ikääntyvien asiakkaiden tapaamismahdollisuuksien kaventamista ja lisää siten yksinäisyyttä ja siten tason laskua. Ei voi aliarvioida omaisten merkitystä asiakkaan kokonaisvaltaisessa hoidossa.

Syrjäseuduilla ei ole julkista liikennettä kuntien välillä sen enempää kuin mitä koulukuljetukset tarjoavat satunnaisia yhteyksiä. Esittelymateriaalissa on merkittäviä virheitä julkisen liikenteen olemassaolosta. Osa liikenteestä on koulukyytejä, joita on vain koulupäivinä (ei esimerkiksi kesällä). Kuntien välinen liikenne on osittain kuntien kustantamaa ja riippuvaista ELYn sopimuksista, jotka lakkaavat, jos asiakkaita ei ole. Julkisen liikenteen olemassaoloa ei voi pitää päätösten perusteena, koska se ei ole pysyvää.

Alueellisen osastotoiminnan nykytila

Millaisia vaikutuksia alueellisen osastotoiminnan nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti

AK AH

palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Kivijärvi menetti osastotoiminnan jo 2010-luvulla osana Saarikkaa. Nyt tilanne vaikeutuu vaihtoehdossa kaksi entisestään Karstulan toimipisteen lakkautuessa.

Miten alueellisen osastotoiminnan nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Osastotoiminnan vaikutus ilmenee enemmän yksilötasolla ja vähemmän elinvoimaan vaikuttavana.

Miten arvioit alueellisen osastotoiminnan nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Vaikuttaa jonkin verran kustannuksiin, mutta enemmän resursseihin eri puolella hyvinvointialuetta.

Miten alueellisen osastotoiminnan nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Voi näkyä henkilöstöpulana, mutta kaikkia keinoja ei ole käytetty tilanteen parantamiseksi. Yksi keino on tilanteen rauhoittaminen suuren muutoksen jäljiltä. Kivijärvellä on ollut riittävästi hoitohenkilökuntaa tarjolla.

Millaisia ympäristövaikutuksia alueellisen osastotoiminnan nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehitystä.

Vaikutukset ovat suurimmat yksilön elämässä, kuten edellä on todettu. Mahdollisesti lisääntyvä kulkeminen on ympäristön ja kestävä kehityksen vastaista.

Millaisia vaikutuksia alueellisen osastotoiminnan nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Palvelut eivät ole nykyisinkään yhdenvertaiset, mutta vielä vähemmän tulevaisuudessa.

Syrjäseuduilla ei ole julkista liikennettä kuntien välillä. Esittelymateriaalissa on merkittäviä virheitä julkisen liikenteen olemassaolosta. Osa liikenteestä on koulukyytejä, joita on vain koulupäivinä (ei esimerkiksi kesällä). Kuntien välinen liikenne on osittain kuntien kustantamaa ja riippuvaista ELYn sopimuksista, jotka lakkaavat, jos asiakkaita ei ole. Julkisen liikenteen olemassaoloa ei voi pitää päätösten perusteena, koska se ei ole pysyvää.

Alueellisen osastotoiminnan vaihtoehto 1

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

AK JHT

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 1 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Vain etääntyvä osastotoiminta on ongelma yksilötasolla ja lisää keskimääräisesti yhteisön epätasa-arvoa.

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Vaikuttaa elinvoimaan vain työpaikkojen kautta. Ei ole muuten merkittävä elinvoiman kannalta.

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 1 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 1 myötä kustannuksia

AK JHT

muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Osastotoimintaa on jossain kuitenkin järjestettävä. Vain tuotannon kustannusten erolla voi olla pieni merkitys.

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta**
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Suurin vaikutus voi olla työpaikan menetys. Ihmiset eivät välttämättä ole liikkumassa uuteen työpaikkaan.

Millaiset ympäristövaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta**
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 1 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Lisääntynyt liikkuminen lisää myös negatiivisia ympäristövaikutuksia. Kiinteistöjen varustelulla on ympäristövaikutuksia riippuen esimerkiksi lämmitysmuodosta. Kiinteistöjen fossiilisista lämmitysmuodoista tulisi jollakin opilla päästä eroon.

Millaiset seutuvaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta**
- Kielteinen

AK JHT

- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 1 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Vaihtoehto 1 on soveliaain kivijärvisille Karstulan ja Saarijärven osastotoiminnan säilyessä. Myös Viitasaaren sairaala on kohtuullisen matkan päässä.

Alueellisen osastotoiminnan vaihtoehto 2

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 2 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Etäänäntyvä osastotoiminta on ongelma yksilötasolla ja lisää epätasa-arvoa. Tätä on jo aikaisemmin perusteltu esimerkiksi liikkumisen ongelmana.

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Vaiuttaa elinvoimaan erityisesti työpaikkojen kautta. Ei ole muuten merkittävä elinvoiman kannalta.

OK JHT

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 2 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 2 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Osastotoimintaa on jossain kuitenkin järjestettävä. Tuotannon kustannusten erolla voi olla merkitystä ja asiakkaan kannalta sijainnilla ottaen huomioon hoidontarve. Toisaalta merkitystä on myös tilojen terveydellä, käytettävyydellä ja energiatehokkuudella, jotka tuovat helposti myös säästöä suhteessa vanhoihin epäkäytännöllisiin osastoihin. Kakkosvaihtoehdon ero ykkösvaihtoehtoon on taloudessa vain 200 000 euroa, joka edellä mainituiden seikkojen takia voi olla pienempikin.

Millaiset vaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Suurin vaikutus voi olla työpaikan menetys. Ihmiset eivät välttämättä ole liikkumassa uuteen työpaikkaan, joten rekrytointitilanne ei välttämättä parane.

Millaiset ympäristövaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen

- o Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 2 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Lisääntynyt liikkuminen lisää myös negatiivisia ympäristövaikutuksia. Aikaisemmin on jo todettu, että selvityksessä on virheellistä tietoa julkisesta liikenteestä ja sen määrästä. Useissa tapauksissa liikennettä on vain koulupäivinä.

Millaiset seutuvaikutukset alueellisen osastotoiminnan vaihtoehdolla 2 on?

- o Merkittävän myönteinen
- o Myönteinen
- o Ei vaikutusta
- o **Kielteinen**
- o Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 2 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Eriarvoisuus kasvaa toimintojen keskittyessä. Vaihtoehtoinen malli voisi olla osastotoiminnan hajauttaminen esimerkiksi uusiin terveisiin ja energiatehokkaisiin yksiköihin.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen palveluverkko

Tässä osiossa voit arvioida ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytilaa ja vaihtoehtoja 1 ja 2. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, ateriat, siivouksen, vaatehuollon ja osallisuutta sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Palveluasumisessa turvataan yksilöllinen asuminen henkilöille, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa ympärivuorokautisesti.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytila

Millaisia vaikutuksia ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Palveluverkko on melko tasainen. Suurimmat erot ovat palveluiden jakautumisessa, kun toisissa kunnissa paikkoja on suosituksen mukaisesti 7 % yli 75-vuotiaiden määrästä ja toisissa kunnissa yli kaksinkertaisesti 15 %. Tätä ei selitä kuntien ikärakennekaani.

Miten ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Ikääntyneiden palveluissa toimivat yritykset ovat selvästi vähentyneet oman luopumisensa kautta ja jäljelle on jäämässä esimerkiksi kuntien säätiöpohjaisia yhteisöjä. Siten vaikutus elinvoimaan on vähentynyt suhteessa yrityksiin. Vanhushuolto ei ole eikä oikein voikaan olla voittoa tavoittelevaa, silloin kun sitä tuotetaan verovaroin (vrt. koulut).

Miten arvioit ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Kun toiminta on omaa, kustannuksiin on helppoa puuttua. Kilpailutuksissa tulee olla selkeää, että rahalla saadaan juuri haluttua palvelua. Ainakin vammaispalveluiden osalta kilpailutus ajoi kaikki yritykset tarjoamaan korkeinta hintaa korkeimmalla palvelutasolla, olipa se tarpeen tai ei, joka on hyvinvointialueelle erittäin raskasta taloudellisesti. Sama virhettä ei kannata tehdä ikääntyneiden palveluiden kilpailutuksessa.

Miten ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Suurin vaikutus voi olla työpaikan menetys. Ihmiset eivät välttämättä ole liikkumassa uuteen työpaikkaan, joten rekrytointitilanne ei välttämättä parane.

Millaisia ympäristövaikutuksia ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Lisääntynyt liikkuminen lisää myös negatiivisia ympäristövaikutuksia. Aikaisemmin on jo todettu, että selvityksessä on virheellistä tietoa julkisesta liikenteestä ja sen määrästä. Useissa tapauksissa liikennettä on vain koulupäivinä.

Kiinteistöjen varustelulla on ympäristövaikutuksia riippuen esimerkiksi lämmitysmuodosta. Kiinteistöjen fossiilisista lämmitysmuodoista tulisi päästä eroon.

Millaisia vaikutuksia ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Eriarvoisuus kasvaa toimintojen keskityksessä. Vaihtoehtoinen malli voisi olla osastotoiminnan hajauttaminen esimerkiksi uusiin terveisiin ja energiatehokkaisiin yksiköihin.

Julkinen liikenne syrjäseuduilla ei ole selvityksessä ilmoitetun tasoinen, joka tulisi huomioida erityisesti ikääntyneiden osalta. Omaisilla on merkittävä vaikutus ikääntyneen ihmisen hoidossa ja yksinäisyyden torjunnassa. Myös tuttu ympäristö ja tutut hoitajat ovat tärkeitä ikäihmisille ja varsinkin muistisairauksista kärsiville.

AK JHT

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehto 1

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 1 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Kivijärviset eivät voisi enää olla nykyisessä määrin paikkakunnan asumispalveluyksikössä eikä omaiset pääsisi käymään heidän luonaan, mikä heikentää elämänlaatua ja lisää omaisten taakkaa yhteydenpidon ongelmassa. Tämä lisäksi edelleen terveysongelmia ja on inhimillisyyssnäkökulma elämän ehtopuolella. Kaikkien palvelujen vajuus lisää erikoissairaanhoidon kustannusrakennetta entisestään.

Kaiken kaikkiaan palveluverkkoesitys jatkaa sitä trendiä, joka etäännyttää palvelut vähäväkisistä kunnista ja myötävaikuttaa keskittymistä keskuksiin. Ikäihmisten digipalveluiden käyttämiskyky on vajanaista, eivätkä he kykene omatoimisesti pitämään puoliaan sote-viidakossa. Paikkakunnan oma yksikkö tukee ikäihmistensä selviytymistä.

Sekä Wallesmanni että Hopearanta on perusteltua säilyttää nykyisessä käytössään.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Asumisyksikön sijainnilla muulla paikkakunnalla on vaikutusta apteekkipalveluiden, autojen tankkaamiseen, kaupassakäyntiin ja kestävään kehitykseen. Tämä kaikinensa vähentää paikkakunnan oman palvelutarjonnan käyttämistä, jolla on tuhoisia vaikutuksia elinvoimaan. Nämä vaikutukset ovat kertaluokkaa suuremmat kuin asumisyksiköstä muodostuvat kustannukset.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 1 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 1 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Ottaen huomioon yhteisvaikutukset kyseessä on kustannusneutraali toimenpide.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Eläkeläisten määrä Kivijärven väestöstä on yli 40 %, joten asiakkaita tulee riittämään asumisyksiköihin. Paikkakunnalla on saatavilla hoitajia ja lisää on kouluttautumassa. Toisaalta monella työntekijällä on pieniä lapsia, jolloin valittavaksi tulee työ- ja perhe-elämän välillä työpaikan etäännyessä asuinpaikkakunnalta.

Pienellä paikkakunnalla kolmannen sektorin panos hyvinvointipalveluihin on suuri.

Millaiset ympäristövaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen

- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 1 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Kulkeminen lisääntyy ja päästöt kasvavat. Rakennusten aiheuttama ympäristörasitus ei helpotu, mikäli rakennusten ylläpito jatkuu ilman niiden käyttäjiä.

Millaiset seutuvaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 1 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Palveluverkkomuutos tässä muodossa lisää keskittymistä ja johtaa syrjäalueiden palvelujen heikkenemiseen suhteessa keskuksiin.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehto 2

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 2 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Kakkosvaihtoehdon kohdalla voi uudistaa se, mitä on lausuttu vaihtoehdosta 1.

Kuntaan ei jäisi yhtäkään asumispalveluyksikköä vaihtoehdossa 2, mikä olisi mahdollisimman vaikea asetelma niin asukkaiden kuin heidän omaistensa kannalta asukkaan kuntoisuuden kuin yhteyksien ylläpidossa. Vaihtoehto 2 on totaalisen epäinhimillinen ratkaisu ikäihmisten ja heidän omaistensa selviytymisessä, koska joukkoliikenneyhteyksiä ei ole eikä omaisilla ole pienillä eläkkeillä mahdollisuuksia käydä taksilla vierailemassa kaukana sijaitsevilla asumisyksiköissä.

Sekä Wallesmanni että Hopearanta on perusteltua säilyttää nykyisessä käytössään.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Yksiköitä vaille jäävien kuntien elinvoimaisuus vähenee ja elämisen laatu laskee. Keskeinen osa paikkakunnan substanssia katoaa tilanteessa, jossa ei ole yhtäkään asumisyksikköä käytettävissä; sellaisen kunnan luonne muuttuu radikaalisti, jossa ei aidosti kyetä tuottamaan hyvinvointia asukkaille.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 2 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 2 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Vaikutus on vähäinen.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Vaikutusta niissä kunnissa, joissa muutos tapahtuu. Suurin vaikutus voi olla työpaikan menetys. Ihmiset eivät välttämättä ole liikkumassa uuteen työpaikkaan, joten rekrytointitilanne ei välttämättä parane.

Millaiset ympäristövaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 2 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Vaikutus niissä kunnissa, joissa muutos tapahtuu. Lisääntynyt liikkuminen lisää myös negatiivisia ympäristövaikutuksia. Aikaisemmin on jo todettu, että selvityksessä on virheellistä tietoa julkisesta liikenteestä ja sen määrästä. Useissa tapauksissa liikennettä on vain koulupäivinä.

Millaiset seutuvaikutukset ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 2 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa

vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Vaikutus niissä kunnissa, joissa muutos tapahtuu. Eriarvoisuus kasvaa toimintojen keskityksessä.

Julkinen liikenne syrjäseuduilla ei ole selvityksessä ilmoitetun tasoinen, joka tulisi huomioida erityisesti ikääntyneiden osalta. Omaisilla on merkittävä vaikutus ikääntyneen ihmisen hoidossa ja yksinäisyyden torjunnassa. Myös tuttu ympäristö ja tutut hoitajat ovat tärkeitä ikäihmisille ja varsinkin muistisairauksista kärsiville.

Ikääntyneiden päivätoiminnan palveluverkko

Tässä osiossa voit arvioida ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilaa ja vaihtoehtoja 1 ja 2. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Ikääntyneiden päivätoiminta tukee ikääntyneiden itsenäistä kotona asumista ja ennaltaehkäisee raskaampien palveluiden tarvetta. Päivätoiminnan palveluja ovat kuntouttava päivätoiminta, päivätoiminta omaishoidettaville, etäpäivätoiminta, hygieniapalvelut, omatoiminen kuntosaliharjoittelu.

Ikääntyneiden päivätoiminnan nykytila

Millaisia vaikutuksia ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Toiminnalla on merkitystä erityisesti asiakkaiden hyvinvoinnille, joka on kuntien ja hyvinvointialueen yhteinen intressi. Ikääntyneille tarjotaan sekä kunnan omaa toimintaa että hyvinvointialueen päivätoimintaa hieman eri näkökulmista. Kokonaisuutta voidaan pitää melko toimivana, mutta sitä on kehitettävä niin, että myös Kivijärvellä on saatavissa kuntouttavaa päivätoimintaa.

Miten ikääntyneiden päivätoiminnan nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Vaikutusta on kuitenkin hyvinvointiin, josta syntyy elinvoima. Toiminta voi olla myös ulkoistettua, jolloin se edistäisi elinkeinojen elinvoimaisuutta.

Miten arvioit ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Kuntouttava päivätoiminta ylläpitäisi ikäihmisten mentaalista vireyttä ja ehkäisisi muuta palvelutarvetta.

Miten ikääntyneiden päivätoiminnan nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Kyseessä on ammatillisesti mielekäs tehtävä henkilöstölle, joka voi hyödyntää työssään oppimaansa.

Millaisia ympäristövaikutuksia ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Ikäihmisille järjestetään aktiviteetteja, mutta tasoa ei voi eikä saa laskea nykyisestään.

Millaisia vaikutuksia ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Päivätoiminta vaikuttaa osaltaan paikkakunnan pitovoimaan. Maaseutua ei saa etenkin jonkin yhteiskuntalohkon ideologisten syiden takia autoittaa.

Ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehto 1

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 1 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Kuntouttavan päivätoiminnan keskittäminen pakottaa seutumatkailuun ja saattaa estää osallistujien tulemisen. Palvelun tulee olla tasalaatuista alueella niin fyysisesti kuin palvelutarjonnaltaan, joten kuntouttava päivätoiminta on säilytettävä lähipalveluna.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Toimipisteen puuttuessa palvelutaso laskee. Kunnalla on tarjottavana monen tasoista toimitilaa palvelun asianmukaiseksi tarjoamiseksi.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 1 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 1 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Vaikutukset vähäiset eli pienellä talousvaikutuksella on suurempi laadunpuutevaikutus palveluiden siirtyessä pois paikkakunnalta julkisen liikenteen puuttuessa.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Ammatillinen huono itsetunto asiakkaiden eriarvoisessa palvelutarjonnassa. Henkilöstön kulkeminen lisääntyy, jos on mahdollista kulkea. Työmarkkinoilla olemisen edellytys olisi käytännössä auto ja ajokortti, mikä ei olisi tarkoituksen- eikä lainmukaista.

Millaiset ympäristövaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen

- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 1 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Kulkeminen lisääntyy sitä enemmän mitä enemmän asiakkaat joutuvat liikkumaan, mikä ei kuitenkaan ole mahdollista joukkoliikenteen puuttuessa.

Millaiset seutuvaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 1 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Seudullisesti kuntien ja niiden asukkaat eivät olisi tasa-arvoisia palvelujen keskittyessä.

Ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehto 2

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 2 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Vaihtoehto kahdessa voi uudistaa vaihtoehdossa 1 lausutun.

Palvelutaso laskee ja sillä on suora vaikutus potilaiden/asukkaiden kuntoisuuteen. Seutumatkailu lisääntyy.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Elinvoimavaikutukset pienet suhteessa hyvinvointiin. Mahdolliset toiminnan ulkoistamiset voivat vaikuttaa elinvoimaisuuteen.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 2 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 2 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Taloudelliset vaikutukset vähäiset suhteessa laatumenetyksiin ja on muistettava, että laadunhallinta on rinnakkainen käsite kustannusten karsinnalle.

Millaiset vaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**

AK JHT

- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Henkilöstön kulkeminen lisääntyy, jos on mahdollista kulkea. Työmarkkinoilla olemisen edellytys olisi käytännössä auto ja ajokortti, mikä ei olisi lainmukaista.

Millaiset ympäristövaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 2 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestäväää kehitystä.

Vaikutukset lähinnä vain kulkemisestä johtuvia. Olisiko halvempaa siirtää tekijä kuin asiakkaat. Huomioitava julkisen liikenteen puuttuminen.

Millaiset seutuvaikutukset ikääntyneiden päivätoiminnan vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen**
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 2 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Perhekeskusten palveluverkko

Tässä osiossa voit arvioida perhekeskusten nykytilaa ja vaihtoehtoja 1 ja 2. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Perhekeskukset tarjoavat lapsiperheille matalan kynnyksen tukea, toimintaa, kohtaamisia ja palveluja. Perhekeskus on palvelujen

ALK JHT

kokonaisuus, joka sisältää lapsille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä edistävät, kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen ja hoidon palvelut.

Perhekeskusten nykytila

Millaisia vaikutuksia perhekeskusten nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta. Miten nykytila vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin?

Tärkeä toiminta erityisesti hyvinvoinnin kannalta. Toiminta osin hajanaista ja toimijoina hyvinvointialue, kunnat ja kolmas sektori. Siksi toiminta ei myöskään ole tasalaatuista eri alueilla.

Miten perhekeskusten nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Perheiden toimiva dynamiikka on tärkeä elinvoimatekijä.

Miten arviot perhekeskusten nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Kustannuksiltaan ei ole merkittävä kuluerä ottaen huomioon vaikuttavuuden kunnan henkiseen pääomaan.

Miten perhekeskusten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Ei vaikutusta.

Millaisia ympäristövaikutuksia perhekeskusten nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Ei vaikutusta.

Millaisia vaikutuksia perhekeskusten nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Tärkeä toiminta erityisesti hyvinvoinnin kannalta. Toiminta osin hajanaista ja toimijoina hyvinvointialue, kunnat ja kolmas sektori. Siksi toiminta ei myöskään ole tasalaatuista eri alueilla.

Perhekeskusten vaihtoehto 1

AK JHT

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 1 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Näyttäytyy kehittyvänä toiminta-alueena ja siten palvelu olisi ehkä paranemassa, myös tasalaatuisemmaksi.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Perhekeskustoiminta on erittäin tärkeää elinvoimaisuuden kannalta, koska se tukee perheiden pysymistä alueella ja mahdollista muuttamista alueelle.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 1 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 1 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Toiminta säilyy nykyisenlaisena.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 1 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Millaiset ympäristövaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 1 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Kuntouttava päivätoiminta tapahtuisi muulla paikkakunnalla.

Millaiset seutuvaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 1 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 1 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Palvelutaso ei muutu niin merkittävästi, että sillä olisi vaikutusta.

Perhekeskusten vaihtoehto 2

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaihtoehdon 2 vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen elinvoimaan?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Perhekeskustoiminta on erittäin tärkeää elinvoimaisuuden kannalta, koska se tukee perheiden pysymistä alueella ja mahdollista muuttamista alueelle.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta

AK JH

- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten arviot vaihtoehdon 2 vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö vaihtoehdon 2 myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Palvelu pysyy suunnilleen entisen tasoisena. Myönteiset vaikutukset syntyvät vain, mikäli palvelu on tarjottu Kivijärvellä.

Millaiset vaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on hyvinvointialueen henkilöstöön?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Miten vaihtoehto 2 vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Millaiset ympäristövaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia ympäristövaikutuksia vaihtoehdolla 2 on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Millaiset seutuvaikutukset perhekeskusten vaihtoehdolla 2 on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen

- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

Tähän voit perustella vastauksesi. Millaisia vaikutuksia vaihtoehdolla 2 on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Muut palvelut

Tässä kyselyssä voit arvioida muiden palveluiden nykytilaa ja niiden kehittämisen tavoitetilaa ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteita. Voit arvioida vaikutuksia seuraavista näkökulmista: ihmiset, hyvinvointialueen ja kuntien elinvoima, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Muihin palveluihin sisältyvät: **Lasten, nuorten ja perheiden palvelut**

Erittäin vaikeita kantaa otettavia, koska ilmaistu vain tavoitetasolla. Osa tavoitteista melko abstrakteja yleisilmaisuja, joihin ei saa kosketuspintaa.

- Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ja perheneuvola
- Lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelut
- Nuorisokodit ja perhetukikoti sekä laitosten avotyö
- Perheiden varhaisen tuen palvelut:
  - Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta
  - Perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, tukihenkilötoiminta
- Perheoikeudelliset palvelut
- Äitiys- ja lastenneuvola

Neuvolapalvelut on säilytettävä lähipalveluna eikä niiden yhdistäminen paikkakunnan sote-palvelupisteeseen muodosta kuluerää tilojen yhteiskäytössä. Kyseessä kohtalokas palvelu kunnan tulevaisuuden näkökulmasta perheiden keskeisenä tarpeena. Kyseessä on perhepalveluiden osa kokonaisuudessa.
- Opiskeluhuollon palvelut (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, koulukuraattorit ja -psykologit)

Sairaalapalvelut

- Erikoissairaanhoidon palvelut
- **Jalkautuvat palvelut ovat hyvät, koska se vähentää asiakkaiden liikkumistarvetta. Päivystyksen keskittyminen yhteen pisteeseen aiheuttaa suuren asiakkaiden liikkumistarpeen ja ruuhkauttaa toimintaa. Saattaa vaikuttaa ihmisten halukkuuteen lähteä päivystykseen ja tuottaa siten suuremman laskun, jos hoito viivästyy ja aiheuttaa sairaalahoitoa vaativia toimenpiteitä. Kotisairaalatoimintaa on syytä kehittää lähipalveluna.**

Sote-keskus

- Suun terveydenhuolto
- Sosiaali- ja kriisipäivystys
- Vammaispalvelun asumispalvelut
- Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus

Koti- ja asumispalvelut

- Vammaisten päivä- ja työtoiminta
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut
- Kuntouttava työtoiminta, sosiaalihuoltolain mukainen päivä- ja työtoiminta
- Kotihoito 24/7
- **Palvelukuvaus osittain avoin, joten palveluverkko jää hämäräksi (toimipisteet).**
- **Etä- ja digipalvelut eivät ole tuotettavissa tasaisesti huonojen etäyhteyksien takia.**
- Turvapalvelut
- **Turvapalvelu ei vastaa asiakkaiden tarpeeseen, ainakaan ilta ja yöaikaan. Toimijat on sijoitettu liian kauas asiakkaista. Ajomatkat voivat olla yli tunnin mittaisia, jolloin apu voi tulla liian myöhään. Jos ainut päivystäjä on kiinni, palvelua ei ole saatavilla, jos ambulanssi ei mene paikalle. Ambulanssikin voi olla liian kaukana, esimerkiksi siirtokuljetuksessa. Asiakas maksaa turvapalvelusta, jolloin on vieläkin tärkeämpää, että palvelu on tasalaatuista kaikille.**
- Ikääntyneiden muut asumispalvelut
- **Kuntien rooli voi olla vain toimintaympäristön luontia (kaavoitus, esteetön kulku, tontit). Kunnat voivat olla mukana asuntorakentamisessa vain, jos se on vuokrilla maksettavissa. Tässä valtion rooli olisi rahoituksen osalta merkittävä ja siksi olisi syytä tehdä yhteistyötä valtiohallan suuntaan Hyvinvointialueen kanssa. Intressi tässä on yhteinen.**
- Koti- ja asumispalveluiden keskitetty asiakas- ja palveluohjaus

Nykytila

Muista kertoa mitä palvelua/palveluita arvioit.

Millaisia vaikutuksia arvioimasi palvelun nykytilalla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon nykytilan vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten vaihtoehto vaikuttaa asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Miten palvelun nykytila vaikuttaa hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten nykytila vaikuttaa yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten

liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Miten arvioit palvelun nykytilan vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö nykytilan myötä kustannuksia muualle hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Miten nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen talouteen?

Miten palvelun nykytila vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin?

Millaisia ympäristövaikutuksia palvelun nykytilalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestäväää kehitystä.

Millaisia vaikutuksia palvelun nykytilalla on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen?

Kehittämisen tavoitetila ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Muista kertoa mitä palvelua/palveluita arvioit.

Laboratoriopalvelut on säilytettävä lähipalveluna, mikä olisi kolmiyhteydessä kotisairaalapalveluun ja ikäihmisten ympärivuorokautiseen asumiseen.

Millaiset vaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on keskisuomalaisiin, asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten kehittämisen tavoitetila ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet vaikuttavat asiakkaiden ja potilaiden läheisiin? Arvioinnissa voit miettiä erityisesti palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Millaiset vaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on hyvinvointialueen elinvoimaan? Onko joitain tiettyjä alueita/kuntia, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Miten kehittämisen tavoitetila ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet vaikuttavat yritystoiminnan edellytyksiin; elinkeinorakenteen monipuolistumiseen; yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin; yritysten työvoiman saantiin. Miten kehittämisen tavoitetila ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet vaikuttavat Keski-Suomen vetovoimatekijöihin?

Millaiset vaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on hyvinvointialueen talouteen? Miten arviot sen vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö kustannuksia muualle

AKL JHT

hyvinvointialueen palveluihin, kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Millaiset vaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on hyvinvointialueen henkilöstöön? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, rekrytointiin, työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin.

Millaiset ympäristövaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Millaiset seutuvaikutukset arvioimasi palvelun kehittämisen tavoitetilalla ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteilla on? Millaisia vaikutuksia sillä on Keski-Suomen kaupunkiseutualueisiin ja maaseutualueisiin? Voit arvioinnissa miettiä muun muassa vaikutuksia kaupunki- ja maaseutualueiden väestöön, alueella asumiseen, palveluihin ja liikkumiseen.

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa tarvittaessa vapaamuotoisen lausuntonne alla olevaan tekstikenttään tai liitteenä.

Kivijärven kunta ei voi hyväksyä esitettyä palveluverkon heikennystä ja on erittäin huolissaan sote-palvelujen säilymisestä kunnassa sekä pitää erittäin tärkeänä, että kyseiset palvelut ovat saatavilla omassa kunnassa jatkossakin. Aluevaltuusto päättää käytännössä Kivijärven kunnan tulevaisuudesta päättäessään palveluverkosta ja jos suunnitelma toteutuu kummankaan vaihtoehdon pohjalta, merkitsee se kuoliniskua Kivijärven kunnan tulevaisuudelle.

Idea maakunnasta ei ole tarkoitettu merkitsevän sitä, että maakunnan sisäisesti palvelut keskittyvät maakunnan kaupunkeihin. Alun perin oli tarkoitus vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja muita yhdenvertaisia lähipalveluja. Lausuttavana oleva suunnitelma poikkeaa täysin alkuperäisestä tarkoituksesta; etäisyys Kivijärveltä Jyväskylään on yhtä pitkä kuin Jyväskylästä Kivijärvelle eli palveluja voi hajauttaakin.

Kunta on ollut valmis yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa palvelutuotannon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja omaa vastaavan valmiuden jatkossakin.

Kivijärven kunnan huonoin asema sijainniltaan ja rakenteeltaan tulee ottaa huomioon palveluverkkorakenteessa nykyiset sote-palvelut säilyttäen. Yhtä lailla kuin Jyvässeudun kunnissa on puutetta ikäihmisten ympärivuorokautisen asumisen paikoista, on Kivijärvellä puute perusterveydenhuollon, neuvola ja laboratorion palveluista ja ne tulee vastaavasti kompensoida kivijärvisille.

Kivijärven kunnanhallitus yhtyy Eläkeliiton Kivijärven yhdistyksen lausuntoon (liite 1).

KIVIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

AK JHT

LAUSUNTO

Eläkeliiton Kivijärven yhdistys ry:n lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoehdotuksesta

Eläkeliiton Kivijärven yhdistyksessä on jäseninä noin 100 henkilöä eli 10 % Kivijärven asukasmäärästä. Jäsenet edustavat laajasti paikkakunnan eläkeläisten joukkoa, ikäryhmässä 65-98 vuotta. Keski-Suomen hyvinvointialueen johdon toimesta valmisteltu ehdotus maakunnan hyvinvointipalveluverkon palveluiden karsimisesta Kivijärveltä ja eritoten ikäihmisten kohdalta koskettaa siis meitä mitä suurimmassa määrin. Näin ollen haluamme tuoda esille oman näkemyksemme ja ehdotuksemme palveluverkon sisältöön.

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian pohjalta laaditut, aluevaltuuston hyväksymät palveluiden järjestämisen linjaukset ja niiden pohjalta asetetut tavoitteet eivät toteudu palveluverkkoehdotuksessa Kivijärven palveluiden osalta.

Yleiseksi tavoitteeksi on asetettu seuraavaa: ”Palveluverkkotyössä huomioidaan asukkaiden ja asiakkaiden tarpeet ja tavoitteena on pystyä turvaamaan yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille keskisuomalaisille.”

Sote-asemat

Kivijärven terveysaseman palvelut, lääkärin vastaanotto, sairaanhoitajan vastaanotto, laboratorio- sekä neuvolapalvelut on säilytettävä

Sote-asemia erityisesti koskevassa aluevaltuuston linjauksessa todetaan: ”Sosiaali- ja terveydenhuollon päiväajan perustason vastaanotot ovat vastaanotto toiminnan perusta, ja ne vastaavat alueen asukkaiden hoidon- ja palvelun tarpeeseen ja tukevat vaikuttavaa ja tarkoituksenmukaista hoidon sujumista ja jatkohoitoa.”

Näkemyksemme on, että tämä linjaus ei toteudu Kivijärven osalta, koska palveluverkkoehdotuksessa esitetään Kivijärven terveysasema palveluineen lakkautettavaksi.

Kivijärvellä tulee säilyttää terveysasema, jossa saa lääkärin vastaanottopalveluita vähintään kerran viikossa. Osana terveysaseman palveluita pitää säilyttää myös laboratorio- ja neuvolapalvelut sekä sairaanhoitajan vastaanottopalvelut. On tarkoituksenmukaista, että tavanomaiset laboratoriokokeet ja tutkimukset sekä pienet toimenpiteet, kuten esimerkiksi tikkien poistot, rokotukset ym. pystytään tuottamaan paikkakunnalla eikä asiakkaiden tarvitse lähteä kulkemaan pitkien matkojen päähän ko. toimenpiteiden vuoksi.

Keskeisenä perusteluna palveluiden säilyttämiselle on myös, että Kivijärveltä ei ole minkäänlaisia julkisia liikenneyhteyksiä Saarijärvelle eikä Jyväskylään. Kaikilla paikkakuntalaisilla ei ole omaa autoa eikä sairaana ole mahdollisuutta itse ajamiseen. Kela-taksin käyttö tulee kalliiksi eikä varsinkaan pienituloisilla eläkeläisillä ole varaa maksaa taksikuljetuksia. Taksikuljetukset tulevat kalliiksi myös yhteiskunnalle. On myös vaarana, että palvelujen siirtyessä kauas, joudutaan jättämään lääkäriissä käyntejä pois. Tämä kostautuu sitten myöhemmin erikoissairaanhoidon kustannuksina.

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen

Kivijärvellä on säilytettävä ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen palvelut

Ikääntyneiden ympärivuorokautista asumista erityisesti koskevassa aluevaltuuston linjauksessa todetaan:

”Hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan toimintakyvyn ja tarpeen mukaisia ympärivuorokautisia asumispaikkoja ensisijaisesti hänen kotikunnastaan. Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen.”

On todettava, että myöskään tämä linjauksen tavoite ei toteudu Kivijärvellä varsinkaan, jos palveluverkkoehdotuksen vaihtoehto 2 toteutetaan, jolloin Kivijärvi menettäisi molemmat nykyiset hoivakodit Hopearannan ja Wallesmannin.

Näkemyksemme on, että Kivijärvellä tulee säilyä ympärivuorokautisen asumisen palvelut ikääntyneille. Lisäksi tulee pohtia uusia vaihtoehtoja tilaratkaisuiksi, jotta kaikki hoivapalveluja tarvitsevat asiakkaat voisivat asua samassa yksikössä ja yhteisten palvelujen piirissä ja näin syntyisi säästöä sekä tila- että palvelukustannuksissa.

Perusteluina ympärivuorokautisen asumisen palvelujen säilymiselle on myös inhimillinen näkökulma, jolloin palveluita tarvitsevat ikäihmiset voisivat asua tutulla kotipaikkakunnalla. Tällöin omaisilla olisi edelleen mahdollisuus päästä tapaamaan läheisiään. Lisäksi Kivijärvellä tehdään merkittävää vapaaehtoistyötä monien järjestöjen toimesta ja vierailut hoivakodeissa helpottavat myös hoitohenkilökunnan taakkaa. Jos asiakkaat siirretään kymmenien, jopa yli sadan kilometrin päähän hoitoon, on vaarana, että omaisten vierailut ja vapaaehtoistyö loppuvat kokonaan ja asukkaat jäävät hyvin yksin vieraalla paikkakunnalla.

Ikääntyneiden päivätoiminta

Päivätoimintaa ikääntyneille, myös kuntouttavana sekä seniorikeskuksen perustaminen Kivijärvelle

Ikäihmisten päivätoimintaa erityisesti koskevassa aluevaltuuston linjauksessa todetaan:

”Hyvinvointialueen ikääntyneiden päivätoiminta järjestetään varhaisen tuen palveluna eritasoisena päivätoimintana palvelutarpeen mukaisesti. Varhaisen tuen ikääntyneiden päivätoimintaa laajennetaan hyvinvointialueen eri osiin siten, että palveluverkko on tarpeen mukaisesti kattava. Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden sekä toimintakyvyn edistämiseksi luodaan yhteistyömalli kuntien ja paikallisten muiden toimijoiden kanssa. Toiminta on ennaltaehkäisevää, virikkeellistä, omatoimisuutta ja toimintakykyä tukevaa sekä sosiaalisia suhteita ylläpitävää.”

Palveluverkkoehdotuksen vaihtoehdoissa 1 ja 2 kuntouttavaa päivätoimintaa ei järjestettäisi Kivijärvellä lainkaan. Näkemyksemme on, että myös kuntouttavan päivätoiminnan kuten muiden päivätoimintapalveluiden on sijaittava asiakkaiden kotipaikkakunnalla, lähellä niitä tarvitsevia ihmisiä, jotta heidän on niitä mahdollisuus käyttää.

Sähköiset palvelut

Keski-Suomen hyvinvointialueen digitalisaatio-ohjelma

Palveluverkkoehdotuksen digitalisaatio-ohjelman peruseriaatteena ja tavoitteena esitetään, että digitaaliset asiointi-, hoito- ja palvelupolut ovat kiinteä osa Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelutuotantoa.

Näkemyksemme on, että ikäihmisten kohdalla palvelujen korvaaminen digitaalisina etäpalveluina on hyvin haasteellista. Kaikilla ikäihmisillä ei ole valmiuksia käyttää digilaitteita terveydentilansa, korkean ikänsä tai varallisuutensa puolesta. Avustajien saaminen avuksi palvelutilanteessa on rajallista eri vuorokauden aikoina.

Palvelujen säilymisen ja kehittämisen vaikutukset kunnan elinvoimaan

Hyvinvointi- ja terveystalouden säilyminen ja kehittäminen vaikuttaa myös kunnan elinvoimaan. Hyvinvointipalvelujen tuottaminen lisää työllisyyttä ja turvaa työpaikkojen säilymistä Kivijärvellä. Palvelujen säilyminen lisää muuttohalukkuutta paikkakunnalle, kun työtä on tarjolla kunnassa. Hyvinvointipalvelujen säilyminen ja uusien palvelujen kehittäminen turvaa myös muiden palvelujen, kuten apteekkipalvelujen, fysioterapian ym. pysymistä kunnassa.

Kivijärvellä 14.3.2024

Eläkeliiton Kivijärven yhdistys ry

Sirkka Kauppinen
puheenjohtaja

Erja Moisio
sihteeri

AK JH